

19.01.2022

Ärende/12

§ 12

Detaljplaneändring för tomten 422/5 i Främre Tölö, utbyggnaden av Nationalmuseet (nr 12677)

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplaneändring för kvarteret 422 med gatuområden i 13 stadsdelen (Främre Tölö) enligt ritning nr 12677, daterad 15.6.2021, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021, päivitetty Kylk:n 15.6.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 12677 Kansallismuseo Liikennesuunnitelma Kylk 15.6.2021

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Den som sökt detaljplaneändring

Riksdagen

Elisa Oyj

Helen Ab

Helen Elnät Ab

Samkommunen Helsingforsregionens trafik

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

19.01.2022

Museiverket, skydd av kulturmiljön	Förslagstext
Telia Finland Oyj	Förslagstext
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland	Förslagstext
	Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning
	Bilaga 1
	Bilaga 2
	Bilaga 3
	Bilaga 4
Kymp/Ekonomistöd	Förslagstext

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningens centrala innehåll

Detaljplaneändringen (detaljpanelösningen) gäller kvarteret på adressen Mannerheimvägen 34 med gatuområden, som ligger i östra kanten av stadsdelen Främre Tölö. Syftet med detaljplanen är att genom tillbyggnad möjliggöra stora och krävande internationella utställningar på Nationalmuseet, vars nuvarande lokaler är för små för detta ändamål. Nybyggnadsdelen uppförs i anslutning till Nationalmuseets huvudbyggnad med hänsyn till dess skyddsvärden. Det är meningen att de nya lokalerna placeras i trädgårdsparken norr om museet, huvudsakligen under jorden så att det finns plats för terrassområden, utställningar och utomhusevenemang. Syftet är att nybyggnaden ska kunna fungera som en självständig helhet eller sammanfogas med den nuvarande byggnaden. Nya förbindelser från Mannerheimvägen och Tölögatan kommer att förbättra gårdssområdets tillgänglighet. Skyddsbestämmelsen som gäller byggnaderna i detaljplanen baserar sig på det nuvarande skyddsbeslutet, som har fattats på basis av en numera upphävd förordning om skydd för byggnader.

Nybyggnaden och de befintliga byggnaderna har en sammanlagd våningsyta på 19 200 (12 100 + 7 100) m² vy ovan och under jord. Nybyggnadens underjordiska våningsyta är 4 200 m² vy. Det finns 5 200 m² vy ny våningsyta för museiverksamhet, varav 935 m² ligger ovan jord. Tomtens exploateringstal är $e_{\square} = 1,15$.

I samband med detaljplanen har en trafikplan (ritning nr 7136) gjorts upp. Enligt den ska spårvagnshållplatsen på Mannerheimvägen vid museifastigheten förlängas norrut och övergångsstället flyttas norrut för att förbättra gångförbindelserna till nybyggnaden.

Detaljplanen har särskilt den effekten att stora och krävande internationella utställningar kan ordnas på Nationalmuseet. Den tillför stadsbilden ett nytt arkitektoniskt element och förbättrar gårdsområdets tillgänglighet. Stadsstrukturen blir mer levande och möter besökarnas behov, fastighetens framtidsbehov och de behov som utvecklingen i centrum ställer, med hänsyn till områdets värdefulla miljö.

Beslut som detaljpanelösningen bygger på

Detaljplanen bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål genom att främja utbudet av kulturtjänster och göra dessa mer evenemangsinriktade samt utveckla centrums livskraft.

I Helsingfors generalplan 2016 upptas området som område för centrumfunktioner i affärs- och servicecentrum (C1). Området ligger intill en huvudgata. Området ligger i närheten av en planerad cykelbana. Enligt den underjordiska generalplanen för Helsingfors (nr 12704) är det fråga om ett ytberg i innerstaden. Detaljplanebeskrivningen hänvisar till ytterligare en tidigare underjordisk generalplan från 2011. Detaljplanen stämmer överens med dessa generalplaner.

Planeringen av tillbyggnaden baserar sig på en arkitekttävling i två steg som ordnades 2019. Detaljplanen är utarbetad enligt det vinnande bidraget.

Områdets utgångspunkter och nuläge

I området verkar Finlands Nationalmuseum, som är en del av Museiverket. Museibyggnaden, gårdsbyggnaderna Häkälä och Vaunuvaja och murkonstruktionen från början av 1900-talet som omger tomten (arkitekter Herman Gesellius, Armas Lindgren och Eliel Saarinen) är skyddade genom statsrådets beslut. Rader av träd kantar den parklika gården. I omfattande reparationer på 1980-talet samt åren 1998–2000 och 2015–16 byggdes bl.a. ett nytt auditorium, underjordiska förråd och en tillgänglig ingång från gatuplan. Utställningslokalerna försågs med klimatkontroll och bl.a. tornet renoverades. Under gatuområdet och kvarteret finns en outnyttjad reservering för ytterligare en infartstunnel till Tölövikens parkeringsanläggning och en ramp från Cygnaeusgatan. På Tölögatan finns en outnyttjad beteckning för ett område för fotgängare och cyklister och en beteckning för en rad träd.

För området gäller en detaljplan från år 1977 och en underjordisk detaljplan från år 2001. I detaljplanerna har området antecknats som ett kvartersområde för byggnader för museiverksamhet (YM) och gatuområde samt som underjordiska lokaler för kör- och serviceförbindelse med en infartsreservering från Cygnaeusgatan. Byggnaderna är skyddade med beteckningen ark. Områdesbeteckningarna för tunneln och

19.01.2022

Ärende/12

rampen samt för fotgängare och cyklister har avlägsnats från detaljplanen som onödiga.

Kvartersområdet ägs av staten. Planen har utarbetats på ansökan och innehållet i planen har förhandlats fram med sökanden.

Detaljpanelösningens kostnader

Detaljplaneändringen medför följande kostnader för staden, exklusive mervärdesskatt: Cirka 150 000 euro för att förlänga spårvagnshållplatsen på Mannerheimvägen vid museifastigheten och flytta övergångsstället samt ändringar i gatu-, cykel- och gångtrafiken som dessa åtgärder orsakar.

Ett markanvändningsavtal hör till detaljplanen, eftersom planen höjer områdets värde. Avtalet har godkänts på stadens vägnar genom tomtchefens beslut 10.11.2021 (§ 64) och det har undertecknats.

Växelverkan under beredningen av detaljplanen

Den bifogade rapporten om växelverkan innehåller sammandrag av de ställningstaganden av myndigheter och åsikter från intressenter som kommit in under beredningen av detaljplanen. Bemötandena till påpekandena i dessa ingår också i rapporten.

Myndighetssamarbete

Beredningen av detaljplanen har inneburit samarbete inom stadsmiljösektorn och dessutom med följande aktörer:

- Helen Ab
- Helen Elnät Ab
- Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)
- Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) vattenförsörjning
- Museiverket
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen)
- Senatfastigheter
- kultur- och fritidssektorns stadsmuseum

Myndigheternas ställningstaganden om programmet för deltagande och bedömning samt beredningsmaterialet gällde den tidigare skyddsbestämmelsen för byggnaderna och frågan om hur nybyggnaden ska anslutas till den befintliga byggnaden så att skyddsvärdena beaktas. Dessutom konstaterades att förslaget till detaljplaneändring inte förutsätter att vattenförsörjningen byggs ut. Synpunkterna som presenterats i ställningstagandena har beaktats i detaljplanearbetet så att en be-

stämmelse om skyddsbeslutet och de andra planbestämmelserna som gäller skyddet har formulerats på önskat sätt.

Åsikter

Åsikterna om programmet för deltagande och bedömning samt beredningsmaterialet gällde Cygnaeusgatans tunnelreservering, säkerheten under byggandet, verksamhetens natur, parken som finns på tomten, om nybyggnadens glasning kan utgöra en fara för fåglar, belysningen, hur smidigt trafiken löper under byggandet, företagarnas näringsidkande i området, tillgängligheten, nybyggnadens arkitektur och hur den befintliga helheten bevaras. Åsikterna har beaktats i detaljplanearbetet så att det skrivits in i planen att trädraderna i trädgårdsparken i norr på Tölögatans och Mannerheimvägens sida antingen bevaras eller ersätts genom att plantera nya träd av samma art. Beslut om arrangemangen, räddningssäkerheten, personsäkerheten och schaktningarna under byggandet fattas i samband med byggandet. I samband med bygglovet säkerställs tillgängligheten. Nationalmuseets byggnader och mur skyddades 1980 med stöd av ett skyddsbeslut som baserar sig på förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader, men förordningen har sedermera upphävts. Därför kommer Museiverket att föreslå att kvartershelheten skyddas med stöd av lagen om skyddande av kulturarvet (498/2010). Till dess gäller det tidigare beslutet och det har beaktats i detaljplanen. Sex skriftliga åsikter lämnades in.

Detaljplaneförslaget offentligt framlagt

Detaljplaneförslaget hölls offentligt framlagt 22.2–23.3.2021, vilket kungjordes i enlighet med markanvändnings- och byggförordningen.

Det kom in en enda anmärkning mot detaljplaneförslaget. Påpekandet i anmärkningen gällde nybyggnadens glasfasad, som i princip bör behandlas så att fåglarna lägger märke till den.

Följande aktörer gav utlåtande: Helen Elnät Ab, HRT, HRM, Museiverket, riksdagen, NTM-centralen, Elisa Abp, Telia Finland Oyj och stadsmuseet.

Påpekandena i utlåtandena gällde trafikplanen som utarbetats i samband med detaljplanen (den understöddes), telekommunikationsstrukturerna, som man bör vara medveten om när ledningar eventuellt flyttas, och den befintliga vattenförsörjningens tillräcklighet. Museiverket och stadsmuseet konstaterade i sina utlåtanden bl.a. att frågan om byggnadsskydd har lösts på ett lämpligt sätt i detaljplaneändringen eftersom ett skyddsbeslut som baserar sig på en förordning eller lagen om byggnadsarvet prioriteras framom detaljplanen. Nybyggnadens placering i en värdefull kvartershelhet har beaktats väl i detaljplanen. Tack

vare att en del av gården skyddas och trädraderna bevaras samt de allmänna bestämmelserna som gäller gårds- och utomhusområdena är kvartershelhetens värdefulla miljö väl tryggad. Skyddsnivån är tillräcklig även med tanke på att gården ska skyddas genom ett beslut som utfärdas med stöd av lagen om byggnadsarvet.

Dessutom meddelade Helen Ab att det inte har någonting att yttra.

Åtgärder efter att detaljplaneförslaget hölls offentligt framlagt

I rapporten om växelverkan anges anmärkningarna och myndighetsutlåtandena om detaljplaneförslaget i sammandrag och bemötandena till de påpekanden som framförts i dessa.

Med tanke på detaljplanens syften är det inte ändamålsenligt att ändra detaljplaneförslaget med anledning av de påpekanden som framfördes då förslaget hölls offentligt framlagt.

Det gjordes ändringar i detaljplanekartans beteckningar eller bestämmelser och övriga material efter att planen varit offentligt framlagd. För ändringarna redogörs närmare i detaljplanebeskrivningens sista kapitel. De har också samlats i bilagan över ändringar (Tehdyt muutokset).

De ändringar som gjorts efter det offentliga framläggandet har diskuterats med berörda parter.

Närmare motivering

Detaljplanens konsekvenser och den närmare motiveringen till denna framgår av den bifogade detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021, päivitetty Kylk:n 15.6.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 12677 Kansallismuseo Liikennesuunnitelma Kylk 15.6.2021

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

19.01.2022

Ärende/12

3	Muistutus
4	Tehdyt muutokset
5	Kaavamuutoshakemus 6.2.2020
6	Kaavamuutoshakemus 6.2.2020, liite, maankäyttösuunnitelma
7	Maankäyttösopimus. Senaatti (ak 12667) sis.allekirj

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Den som sökt detaljplaneändring

Riksdagen

Elisa Oyj

Helen Ab

Helen Elnät Ab

Samkommunen Helsingforsregionens trafik

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

Museiverket, skydd av kulturmiljön

Telia Finland Oyj

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Kymp/Ekonomistöd

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Förslagstext

För kännedom

Stadsmiljönämnden

Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden

Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion

Stadsmuseet

Detaljplaneläggning

19.01.2022

Ärende/12

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.12.2021 § 914

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 422 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 15.6.2021 päivätyn asemakaavan piirustuksen nro 12677 mukaisena ja asemakaavase-lostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 15.06.2021 § 336

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Hankenumero 5164_3, 3183

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 15.6.2021 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelia 422 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluaikana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

15.06.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Kajsa Lybeck. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 19.3.2021

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Suomen Kansallismuseon tontin asemakaavamuutoksen ehdotusta, jolla turvataan museokohteen rakennussuojelu ja mahdollistetaan museon lisärakentaminen. Kaupunginmuseo on osallistunut hankkeen kaavaneuvotteluihin, ja toimii lausunnonantajana Museoviraston kanssa sovitun työnjaon mukaisesti. Kaupunginmuseo on laatinut tiivistelmän kohteen rakennushistoriasta sekä arvotuksesta, hankkeen osavaiheen lausuntoon. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennushistorian ja rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Kansallismuseon rakennukset on suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta. Suojelupäätös on vuodelta 1980, ja tehty 1960-luvulla voimaan tulleen lainsäädännön pohjalta. Suojelupäätös ei sisällä suojelumääräyksiä tai suojeluluokituksia; luokitusta ryhdyttiin soveltamaan valtio asetussuojelukohteissa vuoden 1985 rakennussuojelu-uudistuksen jälkeen. Suojelupäätöksen sisältö on kuitenkin kattava, ja Museovirastolla on keskeinen asema suojelun tulkitsejana ja toimenpiteiden arvioijana.

Suojelupäätös on luontevaa uudistaa vastaamaan 2010 alkaen voimassa ollutta rakennusperintölakia. Uudistuksessa lakkautettiin erillinen valtion kohteita koskeva asetus. Asetussuojelupäätökset päivitetään vaiheittain ja tarpeen mukaan vastaamaan olevaa lainsäädäntöä. Vanhat suojelupäätökset ovat sellaisenaan voimassa uusiin päätöksiin asti.

Kaavavalmistelussa todettiin Suomen kansallismuseon rakennusten ja ympäristön suojelu tarkoituksenmukaisena rakennusperintölain mukaisesti. Perusteena rakennusperintölakiin perustuvalla suojelulle ovat museon erityinen valtakunnallinen sekä kansainvälinen kulttuuri- ja arkkitehtuurihistoriallinen merkitys sekä tarve ulottaa suojelu pitkälle kiinteään sisustukseen ja pintoihin asti. Rakennusperintölakiin perustuva suojelupäätös varmistaa myös Museovirastolle vahvemman aseman suojelun tulkitsijana kuin asemakaavaan perustuva suojelu. Rakennusperintölakiin perustuvan suojelun pysyvyys on myös varmempi kuin kaavasuojelussa. Valmistumassa oleva uusi RHS museorakennuksesta, samoin kuin oleva tieto ja näkemykset tulevat olemaan hyvä ja riittävä lähtökohta suojeluesitykselle.

Museovirasto tulee tekemään jatkossa Uudenmaan ELY-keskukselle esityksen Kansallismuseon suojelupäätöksen uudistamisesta. Suojelupäätöksen uudistamista ei ole tarpeen suoraan kytkeä museon laajennukseen liittyvään kaavamuutokseen. Asemakaavamuutoksen olennainen sisältö liittyy museon laajennuksen toteutukseen.

Nyt käsillä olevassa asemakaavamuutoksessa on tarkoituksenmukaista varustaa kohde suojelumerkinnällä sr-1 ja määräyksellä, jonka kirjaus pohjautuu nykyiseen asetussuojeluun. Kaavaratkaisu on tällöin olevien suojeltujen rakennusten osalta joustava ja mahdollistava. Asemakaavan suojelumerkinnän piiriin tulee liittää rakennusten ja tonttia reunustavien muurien lisäksi myös Kansallismuseon liittyvät puistot ja puutarhat. Kansallismuseon laajennuksesta käydyn arkkitehtuurikilpailun sisällön ja ohjelman laatimisessa sekä kilpailuehdotusten arvioinnissa Museovirasto on toiminut asiantuntijana.

Kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavasuojelun prosessista eikä asemakaavaehdotuksen sisällöstä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo 11.6.2020

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

19.01.2022

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 16.02.2021 § 13

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12677 pohjakartan kaupunginosassa 13 Etu-Töölö. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12677

Kaupunginosa: 13 Etu-Töölö

Kartoituksen työnumero: 9/2020

Pohjakartta valmistunut: 15.2.2021 Uusinta (ensi tilaus 2020)

Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25

Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911

merja.kyyro(a)hel.fi

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883

timo.tolkki(a)hel.fi